

POSUDEK NA DIPLOMOVOU PRÁCI

Autor diplomové práce: Bc. Sabina Boubertová

Téma diplomové práce: Psychologické aspekty soucitu

Vedoucí diplomové práce: Prof. PhDr. Jiří Šípek, Csc., Ph.D.

Oponent diplomové práce: PhDr. Katarína Loneková, Ph.D.

Cílem diplomové práce je představit fenomén soucitu z psychologického hlediska, překlad a ověření psychometrických charakteristik sebeposuzující škály soucitu Multidimenzionální škála soucitu, která nebyla dosud v ČR používána. Autorka uvádí její možné využití v různých oblastech psychologické praxe (seberozvojové programy, psychologie práce, pedagogická psychologie), její místo ale můžeme rozhodně najít i v dalších oblastech psychologie. Téma práce vnímám jako psychologicky přínosné a zajímavé.

Diplomová práce obsahuje 99 stran, dále seznam literatury (20 stran) a přílohy. Je členěna na teoretickou a empirickou část. Seznam literatury je nesmírně obsáhlý. Výběr literatury je pro zpracování tématu reprezentativní a aktuální. Autorka čerpala především ze zahraniční literatury, což je vzhledem k tématu srozumitelné, avšak cituje i české autory zabývající se daným tématem a tématem attachmentu.

Autorka se v teoretické části podrobně věnuje tematice soucitu. Po krátkém začlenění pojmání soucitu v rámci buddhismu a židovsko-křesťanské tradice, se autorka zabývá soucitem z psychologického hlediska. Přináší hlavní teorie, srovnává s podobnými koncepty (např. empatie, altruismus, všímavost) a srozumitelně mezi nimi odlišuje. V části o soucitu z hlediska evoluční psychologie se věnuje teorii Gilberta, která nabízí úvahy k psychoterapii i výchově a rodičovství, což následně rozpracovává v kapitole zabývající se souvislostmi soucitu a attachmentu. V této části nalézám drobný, ale významově důležitý překlep - autorka na s. 34 uvádí treat system místo threat system. Zajímavé výsledky výzkumů přináší část věnující se neurovědeckým poznatkům o soucitu a sociálně-psychologickým jevům spojeným se soucitem. Vzhledem k empirické části za důležitou vnímám kapitolu o souvislostech mezi soucitem k sobě a soucitem k druhým, která poukazuje na otevřenost tohoto tématu a nabízí úvahy k diskusi empirické části práce. V poslední kapitole autorka popsala dosavadní sebeposuzující dotazníky měřící soucit a jejich základní psychometrické charakteristiky. Teoretická část je napsaná srozumitelně a přehledně, svědčí pro velmi dobrou orientaci autorky v tématu. Čtení občas komplikují překlepy, avšak obsahová kvalita teoretické části práce je na velmi dobré úrovni.

Cílem empirické části byl překlad a ověření validity sebeposuzující škály soucitu Multidimenzionální škála soucitu. Autorka stanovila několik hypotéz, týkajících se korelací soucitu k druhým (MCS) s empatií (IRI), dimenzí soucitné reakce na vlastní prožitky (SCS-26-CZ) a s dimenzí nehodnocení intrapsychických prožitků (DPAV) a negativní korelace s alexithymií (TAS-20). Všechny použité metody řádně představuje. Výzkumný soubor je obsáhlý, původně přes 400 osob, ze kterých byla část nezařazena pro přítomnost psychických obtíží. Výzkumný soubor je ale značně nevyrovnaný z hlediska věku a pohlaví, které se dle některých výzkumů ukazují jako možné proměnné u soucitu k sobě a soucitu k druhým. Práce s daty je na dobré úrovni. Ve výsledcích autorka celkově shrnuje výsledky korelační analýzy. Kladně hodnotím práci na překladu dotazníku, oceňuji spolupráci s autorkou původní verze dotazníku.

Diskuse je napsaná kvalitně, autorka dosažené výsledky diskutuje na odborné úrovni. Za zajímavé považuji mnohé z úvah, které v diskusi přináší, např. úvaha o soucitu k sobě a soucitu k druhým (s. 97), otázku sociální desirability, nepřítomnost behaviorálních položek, nenáhodný výběr respondentů apod.

Otázky do diskuse:

Na s. 96 autorka uvádí, že u překladu dotazníku byly hodnoceny pojmy bolest a utrpení jako významově diskutabilní. V čem byla vnímána obtížnost?

Jaké jsou dle autorky konkrétní možnosti psychologické práce s dotazníkem?

Jaké zaměření výzkumu v této oblasti považuje za aktuální?

Diplomová práce Bc. Sabiny Boubelové splňuje požadavky kladené na diplomové práce. Doporučuji jí k obhajobě. Předběžně navrhuji hodnocení výborně.

V Praze, 14.1.2019

Katarína Loneková